(၃) ဖျူစေရီယမ်ပင်ညှိုးရောဂါ /ပနားမားရောဂါ) (Banana Fusarium wilt)

ရောဂါဖြစ်စေသက်ရှိ - *Fusarium oxysporum f.sp. cubense* (E.F. Sm.) W.C. Snyder & H.N. Hansen

ရောဂါလက္ခဏာ (ပြင်ပလက္ခဏာ)

ငှက်ပျောအရွက်အရင့်များ ရွက်ဖျားစွန်းမှစ၍ ငှက်ပျောရိုးတံဘက်သို့ အဝါရောင်ပြောင်းလဲလာသည်။ အဝေးမှကြည့်ပါက ငှက်ပျောအောက်လက်မှစ၍ ငှက်ပျောရွက်အားလုံး လိုလို ဝါညိုရောင်ပြောင်း၍ အချို့အပင်များညှိုးနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ရောဂါဆိုးရွားစွာကျပါက အပေါ် ရွက်အချို့သာ ထောင်နေပြီးအောက်ရွက်များ ရွက်ရင်းမှ ကျိုးကျ (စကတ်ပုံ)နေတတ်သည်။ မြေကြီးနှင့်နီးသော ပင်စည်အပြင်ပိုင်းတွင် အရှည်လိုက် (ဒေါင်လိုက်) အက်ကွဲနေတတ်သည်။ ထိုလက္ခဏာကို နွေရာသီတွင် ပိုတွေ့ရများသည်။

ရောဂါလက္ခဏာ (အတွင်းလက္ခဏာ)

ရောဂါဖြစ်စေသောမှိုသည် အမြစ်မှ စတင်ဝင်ရောက်ပြီး ငှက်ပျောခေါင်း မှတဆင့် ပင်စည်ရေကြောစည်း အတိုင်း ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်သည်။ ငှက်ပျောအူတိုင် အပြင်ဘက်တွင် ရောဂါကွက်/ ရောဂါလက္ခဏာကို မတွေ့ရပေ။ ပင်စည်ကို ဓားဖြင့် ကန့်လန့်ဖြတ်ကြည့်ပါက အညို/အမဲရောင် ရောဂါကွက်များကို တွေ့ရမည်။ သို့သော် ငှက်ပျောသီးပေါ်တွင် လက္ခဏာမပြပါ။

ကာကွယ်နှိမ်နင်းနည်း

- အမြစ်ပြတ် ကာကွယ်နှိမ်နင်းနိုင်သော နည်းလမ်းမရှိပါ။
- ရောဂါကျရောက်သောမြေနေရာတွင် စိုက်ပျိုးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။
- ရောဂါကင်းသောစိုက်ခင်းမှ သားတက်များကိုသာ စိုက်ပျိုးပါ
- ရောဂါရှိသော စိုက်ခင်း/ဒေသမှ သားတက်များအား စိုက်ပျိုးခြင်း/ သယ်ဆောင်ခြင်း မပြုရ (ရောဂါလက္ခဏာ မပြသော်လည်း ရောဂါရှိနိုင်သည်)။
- ခံနိုင်ရည်ရှိသောမျိုးများဖြင့် အစားထိုးစိုက်ပျိုးပါ။
- အမြစ်ဒဏ်ရာမရရှိစေရန်နှင့် နီမတုတ်ကျရောက်မှု မရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပါ။
- စိုက်ပျိုးမည့်ငှက်ပျောသားတက်ခေါင်းများကို ပြောင်စင်အောင်ကတုံးတုံးပါ။

- ကတုံးတုံးပြီးပါက Hymexazol, Thiophanate methyl ကို ရေ (၁) လီတာလျှင် (၁-၂) ဂရမ်နှုန်းဖျော်၍ (၅) မိနစ်ခန့် စိမ်ပြီးမှ စိုက်ပါ။
- စပါး/ကြံ စသည့် မျိုးရင်းမတူသည့် သီးနှံများဖြင့် (၂-၃) ရာသီ သီးလှည့်စိုက်ပါက ရောဂါကျရောက်မှုကို သက်သာစေသည်။
- ရောဂါကျသော ငှက်ပျောပင်အား စိုက်ခင်းအတွင်း တွေ့ရှိပါက ချက်ချင်းဖယ်ရှားပါ။
- ရောဂါကျ အပင်အစိတ်အပိုင်းများအား နေခြောက်လှန်း မီးရှို့ပါ။
- Trichoderma (ထရိုင်ကိုဒါးမား) အား စိုက်ကျင်းတစ် ကျင်းလျှင် (၁၅) ဂရမ်နှုန်းဖြင့် (မြေကျင်းတူးချိန်၊ (၃)လသား၊ (၅) လသားနှင့် (၇) လသား) သက်တမ်းအသီးသီး တွင် ထည့်ပါက ရောဂါကျရောက်မှုကို သက်သာစေသည်။
- ရောဂါရှိသော စိုက်ခင်းသုံးပစ္စည်းများ *(ပေါက်တူး/ဓား/စက်ကိရိယာ)* များအား ပိုးသန့်စင်ပြီးမှသာ သုံးစွဲပါ။